

УДК 37.091.313:7.012]:008(477)

*Олена Казіміренко,
Фаховий коледж «Універсум»
Київський університет імені Бориса Грінченка
ORCID ID: 0000-0002-2749-6742*

Популяризація української культури через проєкти студентів спеціалізації «Графічний дизайн»

Abstract. Topics of educational and qualification projects of students of the Specialized college “Universum” Borys Grinchenko Kyiv University, specialty "Design", directly or indirectly promotes Ukrainian history, culture, and art. A prerequisite for the implementation of high-quality and popular projects is a preliminary study of the historical, social, and technological components of the project. The relationship between such research and the preconditions for the emergence of the finished work is sometimes no less exciting than the finished work. The article presents several projects and describes the idea and history of their emergence.

Keywords: *graphic design, student projects, diploma projects, sketches of coins, aesthetics, cultural education*

Актуальність. Тематика навчальних та кваліфікаційних проєктів студентів Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка, спеціальності «Графічний дизайн» прямо чи опосередковано популяризує українську історію, культуру та мистецтво. Передумовою виконання якісного та затребуваного проєкту є попереднє дослідження історичної, соціальної та технологічної складових за темою розробки. Взаємозв'язок такого дослідження та передумов появи готової роботи іноді бувають не менш захопливими, ніж готова робота. У статті представлено декілька проєктів та подано опис ідеї та історії їх появи.

Історична природа дизайну полягає у гуманізації середовища життєдіяльності людини. Товари, створенні промисловістю, з точки зору дизайнера, мають приносити користь людині, сприяти її естетичному та культурному вихованню. Графічний дизайн не є виключенням, історичне надбання у сфері поліграфічних виробів демонструє внесок українських графіків, таких як Георгій Нарбут, Василь Кричевський, Василь Єрмілов, Михайло Бойчук та його учні в культуру та національне піднесення української національної спадщини.

Сучасний світ постійно оновлюється, з'являються нові технології та сфери застосування графічного дизайну, але внутрішній покликання до створення проєктів, які поєднують у собі користь, красу, національний колорит та відбиток історичних подій залишаються основною метою фахівців.

Обираючи теми проєктів, викладачі Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка, базуються на принципах, які закладені в основі існування професії. Далі представлено проєкти студенток третього курсу, виконані впродовж навчання, та дипломні проєкти студентів, створені для підтвердження освітньої кваліфікації молодший спеціаліст художник-конструктор (дизайнер-графік).

Навчальні проєкти. 15 березня 2022 р. Національний банк України оголосив конкурс ескізів зі створення пам'ятних монет, присвячених боротьбі з російським агресором. Важко

оминути таку тему, оскільки вона дає можливість студентам переосмислити події, які трапились в їхньому житті, узагальнити відому інформацію, створити цікавий проєкт і, можливо, залишити слід в історії.

Студенти 3 курсу під керівництвом Олени Казіміренко та Ольги Овчаренко, викладачів Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка, активно працювали над завданням, незважаючи на складність умов в яких вони опинились: за кордоном, в селах, в укриттях, не всі змогли виконати проєкти, які відповідали умовам конкурсу, але чотири проєкти потрапили на розгляд журі.

Ескіз монети Вероніки Єлісеєвої “Не братИ”. Вероніка Єлісеєва за основу ескізу обрала спростування улюбленого вислову російських політиків “про братні народи”. Основою монети стала фраза “не братИ”, через яку проходить тріщина, на звороті монети центральним елементом є прапор України, який боронить народ від ракет загарбників.

Задум полягає в запереченні міфологізованої фрази про "братні народи", адже який то є брат, якщо від нього потрібно захищатись. Після злочинів проти держави та людяності українці будуть довго пам'ятати скільки болю приніс російський агресор.

*Ескіз монети Вероніки Єлісеєвої “Не братИ”
Veronika Yeliseyeva’s coin design “Ne bratY” (a play of the Ukrainian words “take” and “brothers”)*

З першого дня війни в новинах розповідали про людей, які у своїх містах зустрічали окупантів, мешканці не ховались по хатах, а своїми діями надихали весь світ до боротьби.

Проект монети Владислави Гурської “Мужність” присвячено цивільним людям які без зброї, “голими руками” зупиняли ворожу техніку, готували коктейлі молотова, виходили на мітинги. Особливо авторку надихнула історія з Харкова, де чоловік виліз на ворожий танк, який їхав містом, і почав розмахувати українським прапором. Цей проєкт про українців які мужні та сміливі, йдуть навіть беззбройні боротися за свою країну.

*Ескіз монети Владислави Гурської “Мужність”
Vladislava Hurska’s coin design “Muzhnist” (“Courage”)*

Ескіз монети “Україна – Мати Героїв” Марії Падій, створений на основі реальної історії, яка відбулась зі студенткою під час перетину кордону між Україною і Польщею.

Марія та її мати дуже нервували, були налякані війною та історіями, які бачили та чули в потязі від таких самих біженців. На виході з вокзалу її за руку взяв хлопець “з голубими, мов небо очима, воїн ЗСУ”. Його слова: “Повертайтеся! Все буде добре. Україна переможе! Ми всі переможемо! Інакше просто бути не може!”, залишили тепло і надію в серцях доньки і мами, а згодом знайшли свій відбиток в ескізі монети.

Ескіз цієї монети став одним з переможців конкурсу під час відкритого народного голосування.

*Ескіз монети Марії Падій “Україна – Мати Героїв”
Maria Padii’s coin design “Ukraine – Maty Heroiv” (“Ukraine is the Mother of Heroes”)*

Основою *ескізу монети Малюти Аліни “Єдність – сила”* стало єднання людей багатьох країн, військових, волонтерів, рятувальників, водіїв, людей, які допомагають на фронті та в тилу, забезпечуючи перемогу над агресором. За основу образу студентка обрала зображення рук – символ допомоги, невпинної роботи та підтримки, всі руки об’єднані жовто-синьою стрічкою — прапором України.

Ескіз монети “Єдність – сила” буде відтворено на одному боці першої монети з серії, що розповідатиме про загальнонаціональний героїчний супротив українців. Другий бік монети створений за мотивами *ескізу “Допомога країн-партнерів” авторства Сергія Топкіна*.

*Ескіз монети Аліни Малюти “Єдність – сила”
Alina Malyuta’s coin design “Yednist’ – syla” (“Unity is strength”)*

Кваліфікаційні проєкти. Кваліфікаційні (дипломні) проєкти дизайнерів графіків мають утилітарну мету поєднану з проблемами соціального, культурного та мистецького спрямування. Такі проєкти студенти виконують під час навчання на четвертому, випускному курсі та презентують на відкритому захисті, перед професійною комісією наприкінці навчального року.

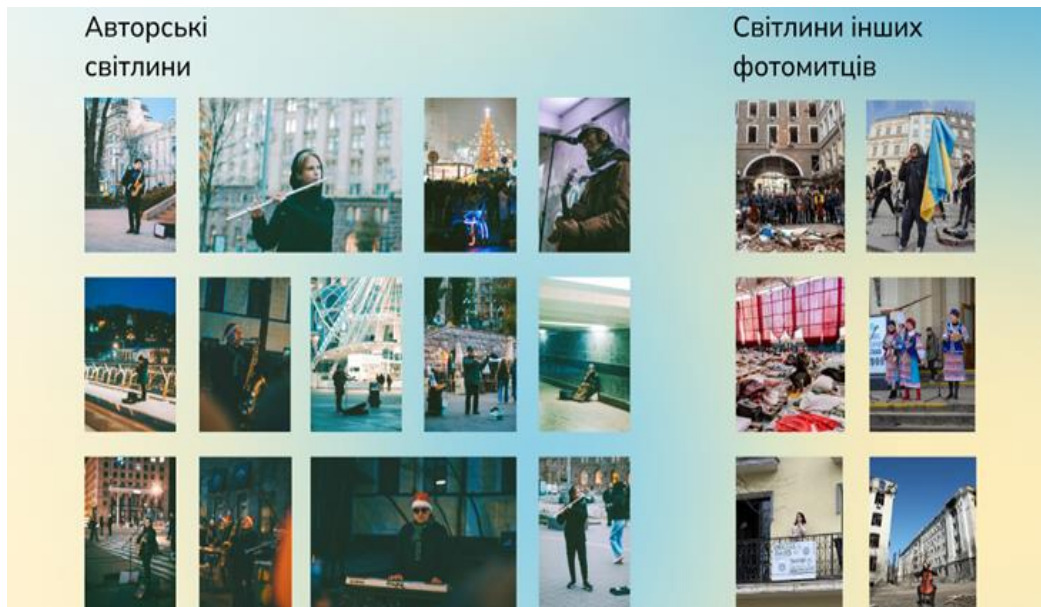
Під час вибору теми, студенти разом з *керівником проєктів Оленою Казіміренко* шукають теми, які можуть бути впроваджені у виробництво, а попереднє дослідження історичної складової проблеми надає темі глибини розуміння предмету розробки.

Проект Вероніки Гудзенко “Дизайн рекламно-інформаційного супроводу соціального фотопроєкту (на прикладі фотопроєкту «Вуличний музика»)”.

Студентка блукала Києвом, фотографувала вуличних музикантів міста, знайомилась з їх побутом, характерами, проблемами, переконаннями, надихалась музикою та історіями.

Відчуття зв'язку міста і вуличної музики переслідувало її, бо саме ці музиканти несуть культуру і мистецтво мешканцям та гостям міста.

З'явився *напрямок проєкту #Почуй_голос_міста*. Першочерговий план був презентувати соціальний фотопроєкт в міському просторі, для презентації зробити афіші, запрошення, буклети та іншу поліграфічну продукцію, але життя змінило плани.

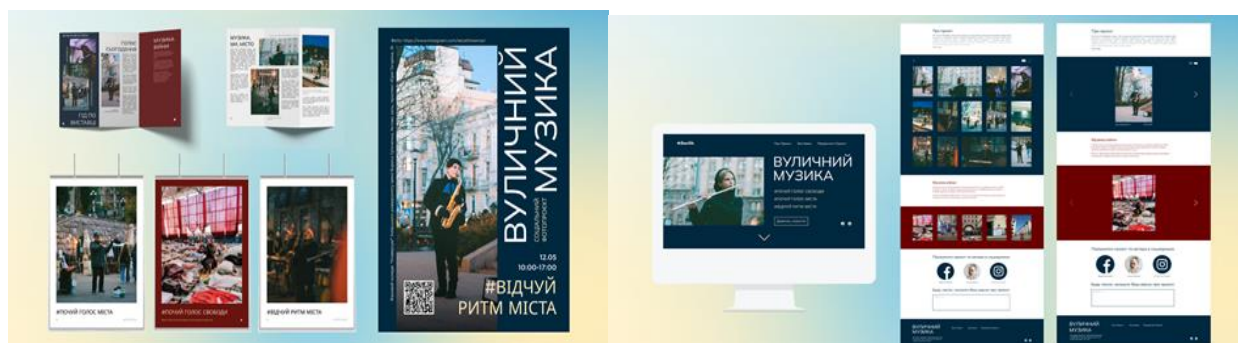

*Світлини соціального фотопроєкту Вероніки Гудзенко
Photos of the social photography project by Veronika Hudzenko*

Під час окупації та військових дій музиканти продовжували грати на вулицях, надихали своєю музикою в укриттях, до вуличних музик приєдналися відомі співаки.

Проект розширився фотографіями різних фотографів з блоком #Почуй_голос_свободи про музику під час війни.

Оскільки презентація в міському середовищі ускладнилась, фотопроєкт було вирішено перенести в мережу “Інтернет”. *Вероніка розробила сайт де найближчим часом буде представлено соціальний фотопроєкт “Вуличний музикант”.*

*Друкowana продукція та розробка сайту для проєкту “Вуличний музикант”
Printed materials and website development for the “Vulychnii muzyka” (“Street Musician”) project*

Один з дипломних проєктів присвячений розробці артбуку /мистецької книги/. Артбук — це збірка авторських зображень, які присвячені окремій темі. Цей вид поліграфічної продукції досить популярний, оскільки дає можливість художникам, каліграфам, майстриням декоративного мистецтва та декораторам презентувати свої роботи у вигляді книги, часто артбуком виступає “щоденник” митця, який може бути відскановано і тиражовано засобами

типографії. Ще один вид артбуку – це збірка образів з описом характерів героїв комп'ютерної гри чи анімаційного фільму.

В цьому році *“Бюро театралізованих екскурсій”*, яке було започатковано у Київському університеті імені Бориса Грінченка святкує своє п'ятиріччя. До цієї дати, студентка коледжу Анна Турбовець розробила артбук *«Бюро театралізованих екскурсій. Люди. Образи. Персонажі»*.

*Актори “Бюро театралізованих екскурсій” в театральних костюмах
Actors from the “Bureau of Theatrical Excursions” in their costumes*

За основу артбуку, Анна обрала заходи “Бюро театралізованих екскурсій” сюжет яких базується на творах українських письменників. В її варіанті артбук це збірка образів персонажів театралізованих екскурсій, їх художнє переосмислення авторкою відтворене засобами комп'ютерної графіки.

Ідея презентації героїв – поєднання образів акторів з образами персонажів, яких вони представляють, як правило це студенти та викладачі Київського університету імені Бориса Грінченка в ролі літературних героїв українських авторів. Кожна сторінка – це інформація про актора, його улюблена роль, цікаві факти та яскраві ілюстративні образи.

Сторінки артбґку з кваліфікаційного проєкту Анни Турбоветс
Pages for the artbook qualification project of Anna Turbovets

В основу наступного проєкту обрано тематику подарункового пакування карпатського чаю – корисного напою, який має глибинні корені екологічного та здорового харчування українців. Сьогодні цей бренд можливо придбати в кожному магазині України. Купуючи продукт, людина має дізнатись не лише про складові чаю, але і надихнутись красою та унікальністю українських Карпат. Цю проблему порушила в своєму дипломному *проєкті* “Дизайн графічного оформлення сувенірного пакування (на прикладі пакування карпатського чаю)” Анастасія Белінська.

В своїй розробці Анастасія запропонувала власне бачення пакування, яке має емоційний заклик до збереження природи нашої країни, передає красу та емоції гір всім, хто вживає цей напій. Авторські сучасні стилізовані зображення не лише передають образ Карпатських гір і полонин, але і створюють настрій, який відповідає обраному смаку.

Кваліфікаційний проєкт Анастасії Белінської
Qualification project of Anastasiia Belinska

Дитячий психолог Наталія Глотова звернулась до Марії Зубової з проханням виконати ілюстрації та проект книги “Розкриваючи крила: коли дитина стає дорослою”. Темою дипломного проекту було передбачено виконання науково-популярного видання для батьків та підлітків, але подальші плани було перекреслено війною. Авторка книги певний час пробула в окупації, а Марія поспіхом вимушена була виїхати з країни. Тому їх спільний проект був під загрозою.

Переосмислення інформації зібраної для книги та подій в житті дітей України сприяло оновленому баченню книги. Марія спробувала самостійно розібратись як на формування підлітка впливають військові дії.

*Кваліфікаційний проект Марії Зубової
Qualification project of Mariia Zubova*

Представлені проекти поєднують у собі естетично-культурну цінність, авторський погляд та глибину занурення в передпроектне дослідження. Кожен проект просякнутий життям, культурою та сучасними проблемами української нації, вони популяризують найкращі втілення національної ідеї та свідомості, що повністю підтримує історичну основу дизайну, як сфери діяльності, яка ставить на перший план людину, її потреби та цінності.

Всі роботи, які представлено в статті Олени Казіміренко, успішно були захищені на «А», а монета з ескізом Аліни Малюти – вже надрукована, найближчим часом надійде у продаж.

References

Diachenko, A. (2021). Theory and practice of diploma design of students indecorative and applied arts and design. *Ukrainian educational journal*. 3. 93-98.

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2021-3-93-98>. [in Ukrainian].

National Bank of Ukraine (04.04.2022). Vyznachenі pidsumky holosuvannya za eskizy dlya stvorennya numizmatychnoyi produktsiyi, prysvyachenoyi borot'bi Ukrayiny z ahresiyeyu rf [The results of voting for sketches for the creation of numismatic products dedicated to Ukraine's struggle against russian aggression have been determined].

<https://bank.gov.ua/ua/news/all/viznachen-pidsumki-golosuvannya-za-eskizi-dlya-stvorennya-numizmatichnoyi-produktsiyi-prisvyachenoyi-borotbi-ukrayini-z-agresiyeyu-rf>. [in Ukrainian].

Musiiachenko, O. S. (2020). Muzychne seredovyshe Kyieva druhoi polovyny KHKH – pochatku KHKH st. u turystychnomu obrazi mesta [*Music environment of Kyiv as an element of tourist image of the city in the second half of the XIX – early XX centuries*]. Hrinchenko – Seton mizhnarodnyy zhurnal molodykh naukovtsiv [*Young Scientists Grinchenko – Seton International Journal*]. Vol. 1. 1. 46-61.

<https://ysgsij.kubg.edu.ua/index.php/journal/issue/view/1/8>. [in Ukrainian].

Musiiachenko, O. S. (2016). Doslidzhennia obrazu muzychnoho zhyttia Kyieva druhoi polovyny XIX – pochatku XX st. na storinkakh drukovanykh dzherel [*Researching of the image of the musical life of Kyiv in the second half of the XIX – early XX centuries. on the pages of printed sources*]. Naukometrychnyi zhurnal ScienceRise [*Scientometric journal ScienceRise*]. Vol. 9. 1(26). 23-31 [in Ukrainian].

Shulska, N. M., Koshekyu, O. V., Rozhilo, M. A. (2020). Artknyha yak skladnyk vizual'noyi paradyhmy suchasnoho mediynoho seredovyscha [*Art book as part of the visual paradigm of modern media environment*]. Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernads'koho. Seriya: Filolohiya. Sotsial'ni komunikatsiyi [*Scientific notes of TNU named after V. I. Vernadsky. Series: Philology. Social communications*]. Vol. 31(70). 3, 3. 194-198.

http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/3_2020/part_3/32.pdf. [in Ukrainian].